
Innspill til Utvalget for kvalitetsutvikling i skolen

Vi viser til innspillsmøtet for Statsforvalterne 20. oktober 2022, og takker for oppfordringen og muligheten til å gi skriftlig innspill.

Skolens samfunnsoppdrag er bredt og mangfoldig. Et nasjonalt system for kvalitetsutvikling bør likevel innrettes mot spørsmålet – *Hvorfor har vi skole i Norge?* Det innebærer implisitt at et nasjonalt system må hensynta at *noe er viktigere enn annet*.

Det er med utgangspunkt i dette, og vår kjennskap til sektor, at innspillet må forstås. Vi er opptatt av hva sektor trenger for å skape en best mulig skole for elevene. Den norske skolen har ujevn kvalitet – og vi er opptatt av at arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen har som mål å jevne ut kvaliteten.

Her er noen innspill utvalget bør berøre.

- Vi foreslår at departement/direktorat utvikler en strategi for å kommunisere at det ikke finnes et statlig «testregime». Eksempelvis er tiden elever bruker på nasjonale prøver i løpet av ti år, elleve timer. Årsaken til at dette bør kommuniseres, er at hvis sektor har en annen forståelse, så vil statlige kvalitetsutviklingssystemer møte motbør; det har vi ikke råd til. Det må også kommuniseres tydelig hva som er hensikten; at de har et dobbelt formål, eksempelvis gir de nasjonale prøvene både nødvendig styringsinformasjon til flere nivå, og de kan brukes pedagogisk til oppfølging av elever og grupper av elever – og for å vurdere egen opplæring.
- Vi tar til orde for å løfte fram *de pedagogiske konstantene*. Vi vet i dag veldig mye om hva som kjennetegner god undervisning og godt læringsarbeid; både gjennom empiri/erfaring og gjennom forskning. Vi noterer oss at sektor blir «pepret» med resultater av 'ny forskning' – og med et mantra om at lærernes praksis må være tidsmessig riktig. Det er vel og bra, men en slik tilnærming kan gjøre lærerne usikre og handlingslammet. Vi ser også at skoler i veldig liten grad har satt undervisningsvurdering i system, altså å la elevenes stemme få betydning i arbeidet med kvalitet.
- Vi har ikke for mange *statlige* kilder til kunnskap om prosesskvaliteten i skolen. Vi forstår det slik at utvalget også vil skjele mot arbeidet med ny opplæringslov. Det er klokt. Det vil da være naturlig å vise til lovens § 1- 4 om tidlig innsats/begynneropplæringen. Vi mener det er underlig at nasjonale kartlegginger ikke samsvarer med denne sentrale bestemmelsen. Utdanningsdirektoratet la for noen år siden ned skriveprøvene som var en god støtte for å overvåke elevenes skriveprogresjon. Dette gjør at mange lærere mangler støtte og språk for å gjennomføre og vurdere eget arbeid med denne ferdigheten. Utvalget bør ikke foreslå å fjerne statlige kartlegginger, men heller se kritisk på kommunalt valgte kartleggingskilder. De nasjonale prøvene er gode

prøver, testet ut, og knyttet opp til læreplanene. Det er viktig at et kvalitetsutviklingsystem knyttes til læreplanene!

- Vi har mange kilder som kan bidra til å vurdere struktur- og resultat-kvalitet. Vi har som nevnt få/ingen kilder til å vurdere prosesskvalitet. Det er kanskje ikke et mål per se, men skoler mangler et språk for å snakke om hvilke praksiser som leder fram mot bedre kvalitet. Her kan de pedagogiske konstantene være et utgangspunkt for modellering.
- Én av de største utfordringene i dag, er at de kildene skolen/lærerne/kommunene har, i liten grad blir brukt til å forbedre opplæringen/praksis. Man gjennomfører kartlegginger etc, men de blir i liten grad brukt/fulgt opp. Vi tar derfor til orde for at skolevurdering (som begrep fjernet fra forskriften) får plass i lærerutdanningen. Slik vi kjenner sektor, er det svært ulike forståelser for hva skolevurdering betyr/betinginger. Skolebasert vurdering kan forstås som vurdering *av* utvikling, *for* utvikling og vurdering *som* utvikling. I en slik kontekst er det også viktig å ufarliggjøre skolebasert vurdering. En akademisk tilnærming, med stort søkelys på validitet og reliabilitet, kan skremme profesjonsfellesskapet bort fra de viktige lokale refleksjonene. Mange skoleeiere og skoler skylder på at de ikke har analysekompetanse, og så tør de ikke reflektere over egne resultater.
- Det nasjonale kvalitetsutviklingssystemet per i dag har svært mye data, og undersøkelser publiseres til ulik tid – og på ulike plattformer. Sektor opplever at det er en jungel av data. Vi vet at dette kan føre til handlingslammelse. Utvalget bør se på mulige løsninger knyttet til denne problematikken.
- Som samordner av statlig politikk, ser vi hvor viktig det er at det er klare forventninger/forpliktelser til *alle* offentlige aktører. Utvalget bør derfor være så modige at det beskriver UH-sektorens rolle i et slikt system. Et godt partnerskap kan bidra til å jevne ut forskjeller mellom kommuner/skoler som mangler kapasitet og kompetanse. Statlig politikk vil få større trykk om alle aktører med tilnærmet likt samfunnsoppdrag drar lasset sammen. Skolebasert vurdering/kvalitetsutvikling bør være en del av partnerskapet (samarbeidet sektor/UH).
- Statsforvalteren har i liten grad tilgang til gode kilder for å vurdere tilstanden på videregående nivå. Dette bør utvalget se nærmere på.